SANCȚIUNILE LEGALE PENTRU REMEDIEREA CLAUZELOR CU CARACTER ABUZIV ÎN CONTRACTELE DE CREDIT BANCAR

LEGAL SANCTIONS FOR UNFAIR CONTRACTUAL TERMS IN BANK LOAN CONTRACTS

Mircea GROZAVU, doctorand,
Universitatea de Stat din Moldova

Abstract: The present study has the aim to perform a brief analysis of the legal progress of the legal sanctions for the unfair terms in bank loan contracts, using the rulings of the national courts of the Republic of Moldova and Romania.

Cuvinte-cheie: *clauze abuzive, contract de credit bancar, nulitate absolută de protecție.*

Privind în ordine cronologică, textul original al Directivei 93/13/CEE, din care a fost inspirată legislația de transpunere în legislația națională a Republicii Moldova a acesteia, nu califică regimul juridic al constatării unei clauze ca fiind abuzivă. Însă, potrivit art. 719 din C. civ. modernizat al Republicii Moldova, a fost instituit regimul sancționator al nulității absolute pentru clauzele abuzive.

Nulitatea absolută prevăzută de art. 719 din C. civ. modernizat al Republicii Moldova are caracterul unei nulități de protecție, în sensul că alineatul al doilea al acestui articol prevede că nulitatea operează doar în cazul în care anularea clauzei constatate ca fiind abuzivă să protejeze interesele partea care nu a propus clauza respectivă.

În interpretarea instituției juridice care s-ar aplica în vederea producerii efectului anterior menționat, nu poate fi trecută cu vederea opinia exprimată de către profesorul Gabriel Boroi, ”*sancțiunea civilă aplicabilă în cazul actelor juridice încheiate cu nesocotirea unor interdicții stabilite de lege pentru ocrotirea unor persoane sau pentru restabilirea echilibrului prestațiilor într-un contract cu titlu oneros și comutativ este reprezentată de instituția reducțiunii contractului”*[1].

Definiția instituției reducțiunii contractuale corespunde condițiilor preexistente unei hotărâri judecătorești de constatare a caracterului abuziv, fiind particularizată în special prin faptul că reducția contractului este un remediu care are ca rol corijarea dezechilibrului prestațiilor într-un contract cu titlu oneros și comutativ precum contractul de credit bancar de consum, contract care a fost încheiat cu nesocotirea dispozițiilor legale privind interzicerea folosirii clauzelor abuzive în raporturile cu consumatorii, care au ca scop ocrotirea consumatorilor priviți ca o parte majoritară a societății moderne.

Inițial, până la modernizarea Codului Civil al Republicii Moldova din anul 2019, Curtea Supremă de Justiție a Republicii Moldova s-a pronunțat în anul 2016, prin Recomandarea nr. 95 din 6 decembrie 2016 [2, pag. 239], cu privire la aplicarea dispozițiilor legale ce vizează contractul de credit/împrumut, încheiat cu organizațiile de microfinanțare, în sensul că sancțiunea pentru propunerea clauzelor abuzive este nulitatea absolută.

Același punct de vedere a fost exprimat și de practica judiciară a instanței supreme a României în interpretarea regimului sancțiunii juridice avut în vedere de către legiuitor prin edictarea art. 6 din Legea 193/2000. Prin jurisprudența constantă [3], Înalta Curte de Casație și Justiție a României a apreciat că sancțiunea aplicabilă stipulării clauzelor abuzive de către profesioniști în contractele încheiate cu consumatorii constă în nulitatea absolută a clauzei abuzive.

În motivarea interpretării date dispozițiilor art. 6 din Legea 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori, Înalta Curte de Casație și Justiție a arătat faptul că deși într-adevăr legiuitorul național nu a oferit un răspuns concret cu privire la încadrarea sancțiuni și a indicat doar faptul că efectele sancțiunii constau în ineficacitatea clauzei în raporturile dintre părți, regimul juridic al acestei sancțiuni este identic cu cel al nulității absolute.

Motivul pentru care tipul nulității aplicabilă ca sancțiune unei clauze abuzive este cel al nulității absolute și nu al nulității relative constă în faptul că interesele ocrotite de dispozițiile legale analizate mai sus,sunt de ordine publică, fiindcă aceste dispoziții ocrotesc o categorie generică, aceea a consumatorilor, cu atât mai mult cu cât, unica soluție echitabilă în vederea restabilirii echilibrului contractual și contracarării practicilor abuzive este prezentată de restituirea prestațiilor încasate în mod nejustificat, în baza unei clauze abuzive, situație care ar putea să existe numai în cazul constatării nulității absolute, fiind unanim acceptat principiul *”quod nullum est nullum producit effectum.,,* [4].

În concluzie, putem să constatăm că modernizarea Codului Civil al Republicii Moldova din anul 2019 a adus un plus de valoare în ceea ce privește apărarea intereselor consumatorilor, stabilind mai exact care este modul de funcționare a mecanismului de aaplicare a sancțiunii nulității absolute a clauzei abuzive, cu indicarea faptului că aceasta este totuși condiționată de faptul ca anularea clauzei să fie în beneficiul consumatorului.

Referințe bibliografice:

1. Gabriel Boroi, Drept civil. Partea generală, 2001, Ed. Hamangiu, București, p. 239

2. Sursa web: jurisprudenta.csj.md
3. Înalta Curte de Casație și Justiție a României, Secția a II-a civilă, Decizia nr. 1393/02.04.2013; Înalta Curte de Casație și Justiție a României, Secția a II-a civilă, Decizia nr. 992/13.03.2014; Înalta Curte de Casație și Justiție a României, Secția a II-a civilă, Decizia nr. 3234/23.10.2014
4. Înalta Curte de Casație și Justiție a României, Secția a II-a civilă, Decizia nr. 686/21.02.2013